

DOMÁCÍ BOHOSLUŽBY NEDĚLE 8. listopadu 2020 Čáslav

DRUHÝ DÍL LISTOPADOVÉHO BIBLICKÉHO SERIÁLU O SMRTI

Listopad je napříč křesťanskými tradicemi spojen se vzpomínkami na zemřelé. Umírání, smrt a pohřeb jsou slova, která bychom před dětmi ani „mezi námi dospělými“ vynechávat neměli, patří k životu a bible o nich má co říct. Sledujte proto listopadový biblický seriál o smrti při domácích bohoslužbách.

Věřím, že nás v jednotlivých domácnostech Duch svatý spojuje v jednu Boží domácnost a těším se s vámi se všemi zase na viděnou.

OTEVŘENÍ BOHOSLUŽEB A POZDRAVENÍ

Milé děti, milé sestry, milí bratři, přátelé v Kristu, dnes je 22. neděle po Trojici, zdravím vás do vašich domovů a domácností a přeji vám krásné listopadové nedělní ráno navzdory všemu, co nás trápí, štve nebo děsí, a vyřizuji vám apoštolský pozdrav: *Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.*

INTROIT

„Člověk je jen vánek pouhý, i kdyby stál pevně.

Každý žitím putuje jak prelud, hluku nadělá ten vánek pouhý,
kupí majetek a neví, kdo to shrábne. A tak jakou mám naději, Panovníku?
Moje očekávání se upíná jen k tobě.“ (Žalm 39,6-8)

PÍSEŇ Svítá 286 Rok za rokem (Miloš Rejchrt)

Refrén: Rok za rokem roky, léta jdou, k roku rok, v ruku laskavou, ó Pane, v ruku tvou, vkládám dny a roky tak, jak jdou.

1. Znam časy, kdy tě smích opustí, vím o těch dobách zlých, vím o úhoru, bodláčí, o dechu, který nestačí.

Refrén: Rok za rokem roky, léta jdou, k roku rok, v ruku laskavou, ó Pane, v ruku tvou, vkládám dny a roky tak, jak jdou.

2. Znam léta zářivá, hojný stůl a kalich oplývá a píseň chválí růst i žeň, na tisíckrát jsi obdařen.

Refrén: Rok za rokem roky, léta jdou, k roku rok, v ruku laskavou, ó Pane, v ruku tvou, vkládám dny a roky tak, jak jdou.

3. Svou ruku do dlaní silnějších, než je mé doufání, já vložím s dechem posledním, za řekou času zemi zřím.

Refrén: Rok za rokem roky, léta jdou, k roku rok, v ruku laskavou, ó Pane, v ruku tvou, vkládám dny a roky tak, jak jdou.

Poslech: <https://www.youtube.com/watch?v=viisUbNfAWw>

MODLITBA

Milosrdný Bože, náš Otče, vracíme se z různých toulek a potulek k Tobě, do Tvé otevřené náruče. Přinášíme s sebou tíhu těchto dní i radost z toho hezkého, co nás potkalo a zahřálo. Přinášíme také to, co se nám nepovedlo, kde jsme selhali, kde nám ujeli nervy, kde jsme lhostejně přihlíželi a nepomohli. Přinášíme také své obavy a strachy z naší křehkosti a zranitelnosti, své úzkosti a smutky. To vše skládáme a odkládáme u Tebe a prosíme, dej nám nyní soustředěnou mysl a otevřené srdce, abychom přijali tvé slovo, aby zapadlo do našich souřadnic a my se podle něho řídili, aby nás osvěžilo, potěšilo, posílilo na další cestu. Prosíme, dej nám svého Ducha, aby posiloval naši víru i naději. Prosíme Tě ve jménu Ježíše Krista našeho Pána a Spasitele. Amen.

BIBLICKÉ ČTENÍ Žalm 49 1 Pro předního zpěváka. Pro Kórachovce, žalm.

2 Slyšte to, všichni lidé, všichni obyvatelé světa, naslouchejte, **3** ať jste rodu prostého anebo urození, boháči i ubožáci. **4** Moje ústa budou vyhlašovat moudrost, mé srdce bude rozjímat o rozumnosti. **5** Nakloním své ucho ku příslovím, při citeře předložím svou hádanku i výklad. **6** Proč bych se bál ve zlých dnech, když mě obklopují zvrhlí záškodníci, **7** kteří spoléhají na své jmění a svým velkým bohatstvím se chlubí? **8** Nikdo nevykoupí ani bratra, není schopen vyplatit Bohu sám sebe. **9** Výkupné za lidský život je tak velké, že se každý musí provždy zřít toho, **10** že by natrvalo, neustále žil a nedočkal se zkázy. **11** Vždyť vidí, že umírají moudří, hynou stejně jako hlupák nebo tupec a své jmění zanechají jiným. **12** Ti však myslí, že tu jejich domy budou věčně, jejich příbytky po všechna pokolení, svými jmény nazývají role. **13** Ale člověk, byť byl ve cti, nemusí ani noc přečkat; podobá se zvířatům, jež zajdou. **14** To je cesta těch, kdo bláznovství se drží; za nimi jdou ti, kdo si libují v jejich řečech. **15** Ženou se jak ovce do podsvětí, sama smrt je pase. Zrána je pošlapou lidé přímí, a co vytvořili, zhltnou podsvětí, trvání to nemá. **16** Avšak mne Bůh ze spárů podsvětí vykoupí, on mě přijme! **17** Jen se neboj, bohatne-li někdo a množí-li slávu svého domu; **18** zemře, nic nevezme s sebou, jeho sláva za ním nesestoupí. **19** I když zaživa si dobrořečil: „Chválí tě, že sis to zařídil tak dobře,“ **20** musí se přidat k pokolení svých otců, kteří nikdy nezahlednou světlo. **21** Člověk, byť byl ve cti, nemusí mít rozum, podobá se zvířatům, jež zajdou.

PÍSEŇ Evangelický zpěvník Dodatek 689 Proč se svět marností

1. Proč se svět marností, bohatstvím honosí? Vždyť jeho sláva, lesk, skončí vždy v bezmoci. Co stavěl s námahou, za chvíli pomine. Jak suchá tráva zas, jak suchá tráva zas v dýmu se rozplyne.
2. Kde jsou dnes králové slavní a vznešení, mudrci hloubaví, v rozum zahledění? Kde říše, národy, co chtěly vládu mít? Jak loňský sníh mizí, jak loňský sníh mizí, musely odejít.
3. Člověče můj milý, čeho se přidržíš? Co navždy zůstane, co zítra opustíš? Kochat se hojností, těšit blahobytem? Znat Boží zákony, znát Boží zákony, nosit je v srdci svém?
4. Co v Písmu psáno, to pro svět je bláznovství. S nadějí v lásce žít s vírou i moudrostí. Druhým teď sloužit máš, o sebe nepečuj. Jen s milostí Boží, jen s milostí Boží získáš pak život svůj.

13 Někdo ze zástupu ho požádal: „Mistře, domluv mému bratru, ať se rozdělí se mnou o dědictví.“ **14** Ježíš mu odpověděl: „Člověče, kdo mne ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím?“ **15** A řekl jim: „Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.“ **16** Pak jim pověděl toto podobenství: „Jednomu bohatému člověku se na polích hojně urodilo. **17** Uvažoval o tom a říkal si: ‚Co budu dělat, když nemám kam složit svou úrodu?‘ **18** Pak si řekl: ‚Tohle udělám: Zbořím stodoly, postavím větší a tam shromáždím všechno své obilí i ostatní zásoby. **19** a řeknu si: ‚Teď máš velké zásoby na mnoho let; klidně si žij, jez, pij, buď veselý a mysli.‘ **20** Ale Bůh mu řekl: ‚Blázne! Ještě této noci si vyžádají tvou duši, a čím bude to, co jsi nashromáždil?‘ **21** Tak je to s tím, kdo si hromadí poklady a není bohatý před Bohem.“

22 Svým učedníkům řekl: „Proto vám pravím: Nemějte starost o život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe. **23** Život je víc než pokrm a tělo než oděv. **24** Všimněte si havranů: nesejí, nežnou, nemají komory ani stodoly, a přece je Bůh živí. Oč větší cenu máte vy než ptáci!

ZAMYŠLENÍ

Znáte to... rozhádali se kvůli majetku, už spolu několik let nemluví, nestýkají se... takové příběhy plní životy mnoha lidí, mnoha rodin, možná se dotýkají i vás osobně nebo vašich předků. Je to tak smutné, že spolu nemluví bratři, sestry, celé rodiny, celé generace. Kvůli majetku, kvůli penězům, kvůli dědictví. A někdy si svojí zlobu a ukřivděnost vezmou s sebou až do hrobu. Zemřou nesmíření, nerozloučení, s přetřhanými pouty s těmi nejbližšími. Kvůli majetku, kvůli penězům, kvůli dědictví. Je to tak smutné, ale velmi živé a časté a jak ukazuje biblický příběh, dělo se to i za Ježíšových časů.

„Mistře, domluv mému bratru, ať se se mnou rozdělí o dědictví.“ Taková žádost zazněla z davu lidí shromážděných kolem Ježíše. A je to férová žádost, ten člověk čeká od Ježíše nějaké zastání, vstřícnost, domluvu. Ale Ježíš se tím odmítá zabývat: „Člověče, kdo mě ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím?“ Ježíš se do toho sporu nenechá zatáhnout, nepřikloní se na žádnou stranu. Zároveň to téma zvedne a začne o něm mluvit, protože je to důležité téma a Ježíš má k němu co říct. *„Mějte se na pozoru před každou chamtivostí. Život člověka nespočívá v nadbytku toho, co má.“* Ježíš utrousí jen takovou poznámku, ani nevíme na, co přesně reaguje a naráží, jestli na toho člověka, který vznesl dotaz nebo na jeho bratra. Spíš na oba a na nás na všechny. Chamtivost není lakota, je to spíš hladovost nebo nenasytlost. Nikdy nemám dost, nikdy nejsem spokojená, nasycená. A to se netýká jen hmotných věcí, člověk může být hladový a nenasytlý i v zážitcích, v práci, v náboženské oblasti. Život člověka nespočívá v nadbytku toho, co má, v tom není život, život je ještě někde jinde, v něčem jiném... Poslechněte si podobenství, které Ježíš vypráví: Jednomu bohatému člověku se na polích hojně urodilo, prostě dobrý rok. Ten člověk evidentně nezbohatl z nějakých podvodů, nevytuneloval nějaké družstvo nebo nezneužíval dotace, přišel ke svému bohatství poctivě, nikomu neublížil. A letos se obzvláště urodilo, prostě dobrý rok. Začne uvažovat, jak s tou úrodou naložit.

„Co budu dělat, když to nemám všechno kam dát. Sila jsou plná, stodoly taky, už není kam dávat to, co sklídím z pole.“ Přemýšlel a pak si řekl: „Mám nápad, investiční nápad, zbořím ty stodoly, co mám, jsou malé, a postavím větší a tam všechno obilí uskladním a vejdou se tam i další zásoby. Jo, to bude prima. Všechno bude hezky pod střechou. A PAK si sednu a řeknu své duši: „Ták dušinko moje, teď máš velké zásoby na mnoho let, vydělal sis, zaopatřil ses, klidně si teď žij, jez, pij, užívej a raduj se, máš vystaráno.“

A jak by to asi pokračovalo? Co myslíte? Příště, až by se urodilo ještě víc, protože by ten člověk skoupil okolní pole za vydělané peníze, co by se stalo? Opravdu by si sedl, jedl, pil a užíval si? Nebo by zase stavěl nové a větší stodoly? A jak by to mohlo být jinak? Co vedlo toho člověka, že si ve své samomluvě řekl, že zboří stodoly a postaví nové? Proč si třeba neřekl: „Páni, to je požehnaná úroda. To se mi zadařilo. Mám vlastně dost. Děti nemám, náklady nemám tak vysoké. A támhle ve vedlejší vesnici jsou na tom lidi dost špatně, letos je postihlo sucho a pak záplavy, totální debakl, můžu jim poslat nějakou pomoc. Nač stavět nové stodoly? Mám dost.“ Nebo proč si neřekl: „No, jo já se tady pořád honím, dřu a život mi vlastně utíká mezi prsty, neměl jsem ani čas se zastavit, založit rodinu. Možná spíš než stavět nové stodoly, je čas změnit trochu svůj život, zpomalit, možná prodat business a žít jinak.“

Jak se to stane, že člověk si ve svém nitru řekne – chci víc, ještě víc nebo naopak mám dost, můžu se rozdělit, můžu čas trávit se svými blízkými, nemusím se už tak dřít? Kde je ta hranice? Kdo nám tu hranici dává? Jsou to naši blízcí, naše děti, které touží po nových a nových věcech, nebo šéf, pro kterého pracujeme nebo naše životní okolnosti nebo sousedé, kteří si zase pořídili nové auto? Tu hranici si dáváme my sami. Rozmluvu se svou duší za nás nemůže vést nikdo jiný, tu si řídíme my sami a samozřejmě, že nám do toho naše rozhovoru vstupují i ostatní, jejich názory, požadavky, také naše zkušenosti, rodinné vzorce, které jsme přejali, nároky, očekávání. Ale ve finále se rozhodujeme my sami, jak svůj život prožijeme, na čem ho postavíme, jestli budeme plnit stodoly nebo sytit svou duší a své vztahy a za své rozhodnutí také neseme my sami zodpovědnost.

To se prostě může stát každému z nás, že ve své samomluvě zapomeneme na druhé, zapomeneme na Boha. To podobenství není o nějakém vzdáleném boháči. Ježíš nás svými podobenstvími provokuje, nutí nás podívat se na sebe pravdivě, kriticky. My jsme ti boháči. My občas zapomeneme na Boha, na druhé, na přesah, na podstatu, na vlastní smrt. A Bůh nás nepřestává volat a vytrhávat z naší samomluvy: „Adame, kde jsi? Kam ses schoval? S kým si to tu povídáš? Ty blázníku, na co si to tu hraješ? O čem to tu mluvíš? Zásoby na dlouhá léta? Ještě této noci si vyžádají tvou duši, a čím bude to, co jsi budoval a nashromáždil? Smrt přijde nečekaně, i když jsi ji měl čekat, a s sebou si do hrobu nevezmeš nic. Na to jsi zapomněl, že to tak na světě chodí? Co jsi stavěl celý život? Stodoly nebo vztahy? Na čem jsi postavil svůj život? Na věcech hmotných nebo duchovních? Do čeho jsi investoval? Do businessu nebo do pomoci druhým? Ty troubo, tvoje plány jsou k ničemu, vždyť to vidíš i teď, přijde koronavirus a všechno, co jsi plánoval je najednou pryč. Na čem stojí tvůj život? Máš plné stodoly a prázdno v duši, prázdny dům, prázdnu postel, prázdny adresář, prázdny deník. Žiješ sám pro sebe.“

Ten boháč zřejmě druhý den zemřel, my máme ještě naději a šanci. Proto nám také Ježíš to podobenství vypráví. Zakončil ho slovy „*Tak je to s tím, kdo si hromadí poklady a není bohatý před Bohem.*“ Ježíš nám to podobenství vypráví jako obraz prázdného života, vypráví nám ho, abychom se měli na pozoru před chamtivostí, před nenasytností, abychom žili tady a teď, se svými nejbližšími, zodpovědně vůči druhým, vůči Božímu stvoření, abychom spíše než samomluvu vedli rozhovor, rozhovor s Bohem. Naším posláním není hromadit a stavět další a další stodoly, ale budovat vztahy, sítě lidské vzájemnosti, žít svou duši, aby nezela prázdnotou. Smrt prověří, jestli to, nač jsme se v životě spoléhali, k čemu jsme upínali svou mysl a své srdce, obstojí nebo ne. A tak teď, dokud žijeme, je ten čas nejvyšší bohatnout před Bohem!

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, v životě známe chvíle, možná je i nyní intenzivně prožíváme, kdy bilancujeme, část života máme za sebou a doufáme, že ještě máme část života před sebou, přemýšlíme, jak dál, co je v životě podstatné a nosné. Prosíme stůj v tomto bilancování a přemýšlení při nás, abychom si vybrali tu správnou cestu a následovali tě. Amen.

PÍSEŇ Svítá 136 Kam v soudu den

1. Kam v soudu den dáš, co dneska sháníš, kam v soudu den dáš, co dneska sháníš, kam v soudu den dáš, co dneska sháníš, v ten soudu den.
2. /: Kam v soudu den dáš, co v chůzi brání,:/ kam v soudu den dáš, co v chůzi brání, v ten soudu den.
3. /:Kam v soudu den dáš své srdce prázdný,:/ kam v soudu den dáš své srdce prázdný, v ten soudu den.
4. /: Nejde to skrýt do samoty skalní, :/ nejde to skrýt do samoty skalní, v ten soudu den.
5. /: Nejde to skrýt v města křiku žádným, :/ nejde to skrýt v města křiku žádným, v ten soudu den.
6. /: Nejde to skrýt mezi věty krásný, :/ nejde to skrýt mezi věty krásný, v ten soudu den.
7. Kam v soudu den dáš, co dneska sháníš, kam v soudu den dáš, co v chůzi brání, kam v soudu den dáš své srdce prázdný, v ten soudu den.

Poslech v angličtině od Nina Simone:

<https://www.youtube.com/watch?v=QH3Fx41Jpl4>

Nebo ze Žižkova: <https://www.youtube.com/watch?v=jaPuNr0xjvs>

PŘÍMLUVNÉ MODLITBY

Pane Ježíši Kriste, ty jsi zažil mnohé z toho, co my zažíváme, vnímal jsi všude kolem sebe bolest tohoto světa, přemáhal jsi zlo dobrem a nakonec jsi přemohl i smrt, proto se k tobě obracíme se svými modlitbami a prosbami.

Voláme k tobě: Pane, smiluj se.

Pane Ježíši Kriste, prosíme za naplněnost našich duchovních stodol, abychom neměli, až jednou přijde ten den, prázdnotu v duši. Dej ať náš život dává smysl nejen nám, ale i Tobě.

Voláme k tobě: Pane, smiluj se.

Pane, prosíme za ty, kdo by potřebovali alespoň trochu jídla a pití z našich plných stodol, z našich zásob, dej, ať se umíme rozdělit, když je to třeba i aktivně hledat ty, kdo si sami o pomoc neřeknou, ale nutně ji potřebují.

Voláme k tobě: Pane, smiluj se.

Pane Ježíši Kriste, prosíme za ty, kdo mají covid, jsou na tom špatně, prosíme za ty, kdo jim pomáhají, kdo se starají o jejich zdraví a návrat k životu. Prosíme za místa, kde se nákaza šíří nekontrolovaně, za domovy seniorů, některá oddělení nemocnic, prosíme za zdravé lékaře, sestřiček, pečovateli, dobrovolníky. Prosíme za ty, kdo vyvíjí nové vakcíny. Prosíme za ty, kdo se trápí jinou nemocí, ale není pro ně místo v nemocnici nebo se bojí o pomoc požádat. Prosíme také za ty, kdo strádají v této době ekonomicky, psychicky, duchovně.

Voláme k tobě: Pane, smiluj se.

Prosíme za společenství našeho sboru, aby zůstávalo pevné navzdory odloučení, abychom na sebe a na náš sbor uměli myslet v modlitbě, abychom si zatelefonovali, přemýšleli o poslání našeho sboru, v čem je pro nás důležitý a co můžeme nabídnout lidem hledajícím, lidem mimo strukturu církve.

Voláme k tobě: Pane, smiluj se.

PROSTOR PRO NAŠE OSOBNÍ MODLITBY.

Voláme k tobě spolu s křesťany na celém světě:

Otče náš, který jsi v nebesích, posvět se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi, chléb náš vezdejší dej nám dnes, a odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům. A neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého, neboť tvé jest království i moc i sláva na věky, amen.

POSLÁNÍ

Přijměme na cestu do dalšího týdne Ježíšova slova:

„Neukládejte si poklady na zemi, kde je ničící mol a rez a kde je zloději vykopávají a kradou. Ukládejte si poklady v nebi, kde je neničí mol ani rez a kde je zloději nevykopávají a nekradou. Neboť kde je tvůj poklad, tam bude i tvé srdce.“ (Matoušovo evangelium 6,19-21)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin ti žehná a ochrání tě.

Hospodin nad tebou rozjasňuje svou tvář a je ti milostiv.

Hospodin k tobě obrací svou tvář a obdarovává tě pokojem.

PÍSEŇ   Evangelický zpěvník 346   Bud' tobě sláva

1. Bud' tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal! Smrt již nemá práva, vítěz tys a král!
Jasný jako plamen anděl sestoupil, odvalen je kámen,prázdný hrob tu zbyl. Bud' tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal! Smrt již nemá práva, vítěz tys a král!

2. Toť on, toť Ježíš, jež jsi spatřit chtěl, nepochybuj, věř již! Živ je Spasitel.
Vzchop se, stádce malé, v boje pomezí heslem tvým bud' stále: Kristus vítězí!
Bud' tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal! Smrt již nemá práva, vítěz tys a král!

3. On, Kníže míru, na věky je živ; pevnou má teď víru ten, kdo bál se dřív.
Vítězem se stává, kdo zde trpěl s ním. Život v něm i sláva, nic se nebojím. Bud' tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal! Smrt již nemá práva, vítěz tys a král!

NEDĚLKA PRO DĚTI

KVÍZ PRO NEJMENŠÍ 😊

V dnešním evangeliu vyprávěl Pán Ježíš podobenství o bohatém sedlákovi, který chtěl mít všechno obilí jen pro sebe. Na obrázku je podobný boháč, avšak jemu se do stodoly vloupalo deset myšek. Najdeš je?

PRO MLADŠÍ DĚTI

Připravte pro děti obrázky s tím, co je cenné — na jedné polovině by byly věci jako je truhla s pokladem, drahé auto, dům na pláži, mobil atd. Na druhé by byly fotky třeba ze sborových akcí. Děti by měly za úkol vybrat to, co je cenné. Pak s nimi můžeme vést rozhovor, co je cenné a proč.

Byl jeden pán, měl hodně peněz, auto, vilu. Byl bohatý. Ale měl s tím hodně práce. Ten pán měl kamaráda. Občas za ním přišel. Chtěl si s ním povídat. Ale ten boháč neměl čas. Jednou musel jet na pole, kde si dělníci nevěděli rady s nějakým problémem. Jindy musel dojet pro osivo. Jindy za ním ten přítel přišel a říkal — pojď na ryby. Ale ten boháč říkal: „Jsi blázen?“ Zrovna teď mi přišla dodávka nových kombajnů. Ten boháč totiž vlastnil velká pole a s těmi bylo spousta práce. Byl šikovný. Pracovitý. Když se mu urodilo, tak úrodu prodal. A koupil další pole. Říkal si: „Až budu mít tamhleto pole, tak už moje hospodářství bude tak velké, že už nebudu muset pracovat.“ Ale příště řekl: „No ještě támhleto pole a pak to za řekou a pak už to bude dost.“ Ale nikdy to dost nebylo. Jeho hospodářství už bylo největší v kraji. A čím větší to hospodářství měl, tím měl i víc starostí. Zatímco jeho kamarád se scházel s jinými kamarády, chodil na ryby, oženil se a měl děti a v kostele hrál na varhany a dělal tábory pro ty děti, náš boháč neměl na nic čas. Jednoho roku bylo skvělé počasí. Urodilo se mu tak, že z jeho pole jezdilo jedno nákladní auto za druhým. A všechny byly až po plachtu napěchované obilím. Boháč si mnul ruce. Konečně má tolik, že ho to zabezpečí až do konce života. Hned zítra půjde na ryby. A navštíví svého kamaráda. V duchu si plánoval, co všechno bude dělat zítra. V noci ten boháč umřel. Nestihl se radovat z věcí, na kterých záleží. To je moc smutné.

PRO STARŠÍ DĚTI

Nechte děti, aby si samostatně přečetly příběh. Jejich úkolem je vyjádřit, kde ten boháč udělal chybu. Zkuste odfiltrovat všechny nesprávné odpovědi — není ten, který by si chtěl jenom užívat, není to lakomec, není nepoctivý. Pak otevřete debatu o tom, co to znamená být bohatý před Bohem, nebo podle Boha. Je možné položit otázku formou nedokončené věty, která působí přirozeněji a kterou děti mají doplnit. Třeba: Skutečně bohatý je... nebo Doopravdy v životě záleží na...

Na závěr můžete zvolit jednu ze dvou aktivit: Zvolíme nějaké krátké období — den, týden, měsíc. Jak byste vyplnili čas, kdybyste se dozvěděli, že za tak krátké období zemřete.

Prožitek vlastního pohřbu — jedná se o velmi silný zážitek, který je dobré volit, pokud trochu znáte techniku řízené meditace a máte důvěru ve skupině. Text můžete zvolit podle knihy A. de Mella Sádhana nebo [využít volný text na toto téma](#). Cvičení se provádí tak, že děti leží na podlaze a učitel předčítá zvolený text. **Pomůcky:** Bible, papíry s nedokončenými větami, text meditace.

OHLÁŠKY

Dnešní bohoslužby pro vás připravila vaše farářka Drahomíra Dušková H. Jménem staršovstva vám všem přejeme požehnanou neděli i celý následující týden.

Dnes si připomínáme výročí 400 let od bitvy na Bílé hoře (1620 – 2020), více informací si můžete přečíst na konci tohoto dopisu, jsou převzaté z webu naší církve e-cirkev.cz a příkládám také text o Bílé hoře, o který jsem požádala br. faráře Féra a za nějž mu děkuji.

Ve středu 11. 11. se slaví celosvětově Den válečných veteránů, u příležitosti konce první světové války. Květy vlčího máku pokrývaly hroby vojáků padlých na západní frontě a staly se proto symbolem tohoto svátku. Vlčí máky jsou k dispozici u farářky.

Veřejné bohoslužby se už vůbec nemohou slavit veřejně, pouze online. Všechna ostatní sborová setkávání během týdne jsou až do odvolání zrušena. Jsou také zrušeny všechny konventy, které se měly konat v listopadu.

Nedělní sbírka je určena pro potřeby našeho sboru. Přispět můžete elektronickou cestou na účet sboru 0442090349/0800 a do „Zprávy pro příjemce“ napište „nedělní sbírka“, nebo např. tak, že peníze určené na sbírku vložíte do obálky, kterou po skončení omezení vezmete s sebou na bohoslužbu.

Ani v následujících týdnech se zřejmě nebudeme moci setkávat při bohoslužbách. Dále budou k dispozici domácí bohoslužby. Od listopadu se budou prostřednictvím internetu konat některá z pravidelných setkání např. pátečníci nebo zkusíme dělat „kafe po bohoslužbách.“ Předběžný program na listopad příkládám.

NABÍDKA PUBLIKACÍ a VÝROBKŮ ROLNIČKY

V naší církvi vzniká spousta zajímavých publikací, některé mají mnoholetou tradici, jako například čtení Na každý den a ročenka Evangelický kalendář.

EVANGELICKÝ KALENDÁŘ A NA KAŽDÝ DEN

Editorkou Evangelického kalendáře 2021 je farářka **Lýdia Mamulová**, která vás na jeho stránkách uvede do pestré společnosti, jejíž hlasy se vesměs velmi osobně vyjadřují ke své cestě víry v naší církvi – téma je tedy tentokrát vážnější, zemitější – o naší církvi, kam došla a kam směřuje. Podtitul Evangelického kalendáře 2021 zní: *Takoví jsme – a budeme?* Výrazným rysem kalendáře je mj. i velice osobní, pro řadu z nás svým obsahem překvapivá vzpomínka na letos v dubnu zemřelého Ladislava Hejdánka.

Editorem Na každý den 2021 je vám všem známý vykladač Písma, farář **David Sedláček** – se svými kolegy z brněnského seniorátu oživil řadu biblických míst někdy až nesmlouvavě, vždy svěže, a troufám si říci, že inspirovaně.

Cena jednoho výtisku Evangelického kalendáře i Na každý den je tentokrát sjednocená na **145 Kč**

BIBLICKÉ MEDITACE 2021 „Zastav se na chvíli...“

Tradičně také nabízíme k zakoupení útlou knížečku biblických meditací „Zastav se na chvíli...“, kterou připravuje farář Ondřej Macek a nosislavský sbor.

„V roce 2021 odcháším po dvanácti letech z Nosislavi. Proto jsem si troufl tentokrát poskládat knížku ze svých úvah. Je trochu jiná než ty předchozí – úvahy jsou seřazeny podle církevního roku a těch pár stránek může být po něm takovým průvodcem. O modlitby do ní jsem poprosil farářku Ivu Květonovou.“

V prosinci budou knížečky k zakoupení na faře za cenu 30,- Kč.

STŘEDISKO DIAKONIE ROLNIČKA SOBĚSLAV

Každoročně také dostáváme nabídku účastnit se adventní benefiční kampaně **ČCErolniČCE**, kterou již 19. rokem pořádá **Diakonie ČCE – středisko Rolnička**. Účelem kampaně je podpořit chráněné dílny v Rolničce. Zakoupením nabízených výrobků pomůžete poskytnout práci lidem s mentálním a kombinovaným postižením, kteří jsou v chráněných dílnách zaměstnání a na výrobě se podílejí.

Navíc můžete pomoci Rolničce vyrůst. Zakoupením symbolické rolničky přispějete na rekonstrukci nových prostor pro její sociální služby. Do 5 let opustí praktickou školu Rolničky 30 mladých lidí s mentálníma kombinovaným postižením. Aby jim mohli v Rolničce i dále pomáhat, potřebují více místa.

Výrobky si můžete vybrat v eshopu na adrese:

<https://www.eshop.rolnicka.cz/cce-rolnicce> nebo vám zašlu nabídkový plakát, své objednávky pište na adresu caslav@evangnet.cz, a potom pošleme za sbor hromadnou objednávku, vaše zboží bude od začátku prosince k vyzvednutí na faře nebo v kostele.

11/11 DEN VÁLEČNÝCH VETERÁNŮ

Veřejnou sbírku se symbolem vlčího máku pořádá už šestým rokem nezisková společnost Post Bellum. Připnutím červeného kvítku vyjadřujeme úctu lidem, kteří bojovali za svobodu a demokracii na válečných frontách 20. století, v odboji i novodobých válečných konfliktech. Letos výtěžek sbírky pomůže pamětníkům prostřednictvím Centra pomoci Paměti národa ulehčit jejich každodenní starosti v době ochranných opatření v souvislosti s šířením koronaviru a onemocněním COVID-19. Dobrovolníci obstarají hrdinům nákupy, různé pochůzky, zprostředkují odbornou pomoc nebo si s nimi jednoduše popovídají a pomohou zvládnout těžkou dobu domácí izolace. Případné zbylé finanční prostředky podpoří zdokumentování a uchování vzpomínek hrdinů v archivu Paměti národa.

Sbírka se koná od 1. do 30. listopadu a jako každoročně se do ní zapojují stovky dobrovolníků v ulicích obcí a měst a také stovky sbírkových míst po celé České republice. Řada z nich, knihovny, kavárny, informační centra další zůstávají pro zákazníky zavřené, přesto se ale rozhodli sbírku podpořit – **platbou on-line** či nákupem na **e-shop.pametnaroda.cz**

Den válečných veteránů se slaví celosvětově 11. listopadu, u příležitosti konce první světové války. Květy vlčího máku pokrývaly hroby vojáků padlých na západní frontě a staly se proto symbolem tohoto svátku.

Pokud si chcete vlčí mák zakoupit (cena 30 Kč za jeden mák), můžete kontaktovat farářku Drahomíru Duškovou, ráda Vám jeden mák donese domů nebo se pro něj můžete stavět na faře (☺ Sice ho letos nebude možné moc nosit na veřejnosti, ale může zdobit vaše domovy či domácí oblečení!

Nebo můžete darovat částku 30 Kč on-line platbou:
<https://www.darujme.cz/darovat/1812?amount=30>

VÝROČÍ 400 LET OD BITVY NA BÍLÉ HOŘE (1620-2020)

Bitva na Bílé hoře v roce 1620 rozdělila český národ. Její výročí nyní nabízí příležitost ke společnému symbolickému aktu smíření. Přinášíme program akcí spojených s oficiální připomínkou této události.

Bitva na Bílé hoře definitivně potlačila povstání, při kterém se české stavy pokusily dosáhnout mimo jiné náboženské rovnoprávnosti mezi katolíky a protestanty. Místo toho přišlo období nadvlády a útlaku, pro které se v dějinách vžil termín „doba temna“. Během násilné rekatolizace odešlo do exilu až půl milionu obyvatel, včetně osobností světového významu, jako byl např. Jan Amos Komenský.

Po čtyřech stoletích nám tato připomínka nabízí možnost vypořádat se s dávnými traumaty, historickými křivdami a vzájemným rozdělením mnoha generací. Chce stavět na tom, co nás jako příslušníky různých církví spojuje, nikoli rozděluje.

A tak zatímco církve jdou po společné cestě reálné ekumenické spolupráce už dlouho, v neděli 8. listopadu 2020, přesně po čtyřech stech letech, bude na Bílé hoře odhalen smířčí kříž jako trvalé symbolické znamení odpuštění a vzájemného porozumění.

KŘÍŽ SYMBOL SMÍŘENÍ

Kříž smíření bude odhalen v Aleji exulantů na Bílé hoře. Smířčí kříže patří do české duchovní a kulturní tradice a bývaly vztyčovány na místech, kde se událo něco neblahého. Znamení v krajině jako symbol dávné křivdy a obnoveného porozumění a odpuštění.

Moderní podoba tohoto kříže, jejímž autorem je německý benediktin br. Abraham Fischer, odkazuje na hlubší duchovní význam smíření, které není jen lidským úsilím, ale i Božím dílem. Kříž je trojitý – skládá se ze dvou ocelových křížů a jednoho titanového. Dvě zrezlé ocelové části jako by představovaly dvě znesvářené strany konfliktu, rez jako by ukazovala na tento vezdejší hříšný a konflikty naplněný svět. Modrá, titanová část, třetí kříž, který nepodléhá vlivům prostředí, jako by poukazoval k nebesům a k tomu, že skutečného smíru můžeme dosáhnout především tehdy, když si uvědomíme, že nás spojuje to, co leží mimo tento svět.

Kříž smíření má zároveň, je-li položen na zemi, podobu zářasu, který brání v cestě. Teprve když je společným úsilím vztyčen a narovnan, stává se křížem – a to dokonce křížem, který je stejně viditelný ze všech stran a ze všech úhlů pohledu. Tento kříž je znamením smíření, v které církve doufají a které dnes, navzdory obtížné minulosti, už z velké části prakticky žijí.

NEŠPORY V PŘÍMÉM PŘENOSU TV NOE

Hlavním bodem společné připomínky, kterou organizuje Ekumenická rada církví (ERC) spolu s Českou biskupskou konferencí (ČBK) mají být **ekumenické nešpory na Bílé hoře přímo v den výročí, tedy v neděli 8. listopadu od 15.00 hodin.**

Do jejich podoby ale výrazně promluvila mimořádná opatření spojená s pandemií nemoci COVID-19. Program musel být značně omezen a společná bohoslužba, jíž se měly účastnit stovky věřících, bude mít nakonec charakter televizního přenosu bez účasti veřejnosti. Nešpory zahrnují i kající modlitbu, ve které představitelé církví vyznávají minulé zranění a prosí Boha nejen za odpuštění, ale i za naději pro společnou cestu do budoucna.

Přímý přenos zprostředkuje TV Noe v neděli 8. listopadu 2020 od 15.00 hodin.

MODLITBY ZA UZDRAVENÍ A SVÍCE NA BÍLÉ HOŘE I ZA OKNY DOMOVŮ

Jelikož z důvodu protipandemických opatření není modlitba nešpor přístupná široké veřejnosti, zveme poutníky, kteří si chtějí událost připomenout, aby tak učinili individuálně (při zachování epidemiologických opatření). Mohou se od 17.00 hodin pomodlit u odhaleného Kříže smíření a následně navštívit hrob padlých v klášteře benediktinek z opatství Venio, který zůstane otevřený až do 20.00 hodin.

"V důsledku pandemie koronaviru prochází lidstvo temnou zkušeností smutku a úzkosti, strachu a nejistoty, samoty a beznaděje. Navíc se nás bolestně dotýká brutální násilí v Bělorusku a Náhorním Karabachu i nová vlna teroru ve Francii, Rakousku, Afganistánu a Etiopii. Uprostřed těchto okolností si přejeme zakusit *'solidaritu otřesených'*, darovat si navzájem prožitek blízkosti a sounáležitosti celé lidské rodiny. Je lepší zapálit svíčku, než proklínat tmu.

Pojďme **společně v neděli 8. listopadu 2020 ve 20 hodin rozsvítit v oknech svých domovů svíci** a vyjádřit tak touhu po uzdravení svých blízkých, po uzdravení vzájemných vztahů i celé planety. V tento den si připomínáme 400. výročí bitvy na Bílé hoře, která proběhla 8. listopadu 1620 a stala se na celá staletí symbolem temnoty, útlaku, netolerance a rozdělení.

K této iniciativě nás inspiruje společné prohlášení papeže Františka a velkého imáma Al-Azhar Ahmada Al-Tayyeba *'O lidském bratrství pro světový mír a společném soužití'* z Abú Dhabí, které v těchto týdnech František rozpracoval v encyklice *Fratelli tutti*.
[zvou benediktinky z opatství Venio na Bílé hoře.](#)

HISTORICKÁ BĀDÁNĪ JAKO SPOLEČNĀ CESTA

Součástí výročí je i dlouhodobější aktivita ČBK a ERC, které společně sestavily odbornou **komisi ke studiu konfesních dějin 17. století a souvisejících témat**. Tato skupina publikuje pravidelně pracovní listy pro sbory, farnosti, školy a širokou veřejnost a pořádá odborná kolokvia. „*Je to úsilí, abychom odstranili předsudky, které jsou mezi námi, a pravdivě se dotkli událostí, které nás dovedou k pravdě, neboť jsou vedeny Kristovským směrem. Jde o to, abychom si i díky výstupům z práce komise byli jako křesťané blíží,*“ vysvětlil předseda Ekumenické rady církví a synodní senior ČCE Daniel Ženatý.

Pracovní listy a další výstupy Komise pro české církevní dějiny 17. století najdete na webu ERC: www.ekumenickarada.cz/17stoleti

SOUHRNNĀ VÝSTAVA „BĪLĀ HORA 1620 – OSUDOVÝ MEZNĪK NAŠICH DĚJIN“ JE K DISPOZICI ONLINE

Online verzi výstavy, která je od 22. října 2020 instalována na pražském Staroměstském náměstí, můžete navštívit také na adrese bilahora1620.cz. Web plný dobových souvislostí, bohatých ilustrací a tisků doplňují krátká videa popisující historický kontext.

Výstava zahrnuje informace o náboženských poměrech v Evropě od konce 16. stol., pokračuje přes pražskou defenestraci a české povstání až k samotné bitvě na Bílé hoře a jejím následkům v průběhu 17. století.

SBOROVÝ PROGRAM NA LISTOPAD 2020

Pátek 13.11. v 19 hodin – PÁTEČNÍCI online setkání

Neděle 15.11. od 10:15 – „Kafe po bohoslužbách“ – online rozhovor po bohoslužbách s vlastní kávou (☺)

Úterý 17.11. v 17:11 – Připomínka 17. listopadu 1939 a 1989 u památníku obětem v Mahenově ulici u gymnázia. Letos „Sami, ale spolu“ – od 17:11 bude možné přijít k památníku a zapálit svíčku, společně tak rozsvítíme nápis „Svoboda není samozřejmost“ a kdo se nemůže dostavit k památníku, může na svůj dům, na své okno vyvěsit nápis „Svoboda není samozřejmost“ a tak se připojit k nápadu Komunitního osvětového společenství z.s. z Chebu.

Neděle 22.11. – poslední neděle v církevním roce, takový církevní „Silvestr“, sejdem se opět virtuálně na „Kafe po bohoslužbách“ **po 10:15**

Středa 25.11. od 18 hodin – BIBLICKÁ HODINA ONLINE – příprava na dobu adventní, biblická hodina není jen pro ty, kdo na ní běžně chodí, naopak ti zrovna bohužel nemají internetové připojení a dostanou text písemně, spíše je to nabídka, ochutnávka, pozvání pro ty, kdo běžně na biblickou hodinu nechodí, budeme se společně setkávat až do Vánoc nad biblickými texty, které nás provedou letošním adventním obdobím.

PRVNÍ ADVENTNÍ NEDĚLE 29. LISTOPADU – ještě uvidíme, jak ji oslavíme, pokud nebude možné se sejít společně v kostele, připravíme online bohoslužby z našeho kostela.

Farářka Drahomíra Dušková H. je Vám k dispozici pro osobní rozhovory osobně, po telefonu nebo po skypu. Můžete se domluvit na tel. 774 216 408.

NA VŠECHNA online SETKÁNÍ JSTE SRDEČNĚ ZVÁNI na této adrese:

<https://meet.jit.si/Evang>

Když krátce po poledni v neděli 8. listopadu 1620 končilo vcelku krátké, snad tříhodinové střetnutí vojska českých stavů se spojenými oddíly císařské armády a katolické Ligy nedaleko západních hradeb pražského souměstí, znamenalo to konec dvouletého českého stavovského odboje, podporovaného i stavy v rakouských zemích. Již následující den opouští Prahu, pouhých 53 týdnů po své korunovaci, vskutku jen 'zimní volený český král' Fridrich Falcký a přenechává tím symbolicky země Koruny české svému soupeři, jehož vojsko v té nevelké bělohorské bitvě uspělo, Ferdinandovi II.

Odbojem českých stavů proti Habsburkům v letech 1618-1620 vrcholil dlouholetý vývoj, **politický a náboženský**, v českých zemích. Na 90 procent obyvatel se ve vyznání 'nesrovnávalo' s katolickou vládnoucí habsburskou dynastií. Evangelíci, od utrakvistů přes luterány až po členy Jednoty bratrské sice v roce 1575 předložili králi Maxmiliánovi II. Českou konfesi, ale získali od něho jen ústní příslib. Plnou **náboženskou svobodu** měly zaručit v Čechách a ve slezských knížectvích Majestáty z července a srpna 1609.

Ruku v ruce se však po celou dobu jednalo také o **stavovské svobody**. Většinová evangelická šlechta, a to šlechta hovořící jak česky tak německy, měla od husitské a jagellonské doby značný podíl na politické moci. Po Šmalkaldské válce v roce 1547, když král Ferdinand I. omezil účast a vliv zástupců královských měst na minimum, se váha šlechty na zemských sněmech paradoxně i zvýšila. Nicméně habsburská politika se i dál snažila stavovské svobody a vliv šlechty omezovat, a to podle regule uplatňované od Augsburského náboženského smíru z roku 1555 v německých zemích: 'Cuius regio, eius et religio – Kdo vládne, ten určuje víru'.

Na základě Majestátu, ke kterému byl Rudolf II. českou šlechtou v roce 1609 přinucen, když stavy, vedené členem Jednoty Václavem Budovcem a luteránem Jindřichem Matyášem Thurnem, využily politické situace a sněm odmítl předem rozhodnout o výši vypisovaných daní. Na sněmu zároveň vznikla 'konfederace českých a slezských stavů' a dodatky k Majestátu také umožňovaly svolávání stavovských sněmů i bez souhlasu panovníka.

Po císaři Rudolfovi II. nastoupil na český trůn v roce 1611 jeho také bezdětný bratr Matyáš. Ten vrátil sídelní místo do Vídně a povedl se mu - z hlediska nedávného úsilí o Majestát a po dlouholeté snaze o zachování stavovských práv a svobod - nepředstavitelně úspěšný tah, politicky i nábožensky. Český sněm přijal v červnu 1617 za Matyášova nástupce tvrdého katolíka Ferdinanda Štýrského na pouhý ústní slib zachovávat Majestát, a to přesto že celá Evropa znala Ferdinandův silně protireformační již dvacetiletý postup proti evangelíkům v jeho zemích Štýrsku a Korutanech. Paradoxem je i to, že se volby účastnili i oba přední šlechtici z boje o Majestát.

Během krátké doby bylo jasné, že absolutistický způsob vlády bude Ferdinand soustředěně uplatňovat i v českých zemích. Zároveň postupně došlo k uzavření nově postavených evangelických kostelů v Broumově a v Hrobu u Teplic, kde byl kostel nakonec v prosinci 1617 i zbořen. Sporným bodem byl v obou případech výklad ustanovení Majestátu z 9. července 1609 týkající se královských statků, mezi které byly v Čechách automaticky zahrnovány také statky církevní. Narozdíl od toho *Majestát pro Slezany*, vydaný o pouhých šest týdnů později, 20. srpna 1609, výslovně prohlašoval církevní statky za statky královské.

Nespokojenost s náboženským i politickým vývojem vedla ke třetí pražské defenestraci 18. května 1618, následně k volbě 30 direktorů ('stavovské vlády', včetně deseti zástupců měst), a tím ke stavovskému odboji s vizí zachovat, případně i rozšířit moc a práva zemského sněmu a vliv na řízení země, podle soudobého příkladu Spojených nizozemských provincií. V červenci 1619 byla Koruna česká přeměněna na Konfederaci pěti rovnoprávných zemí.

Po Matyášově úmrtí v březnu 1619 sesadil generální sněm Koruny české 19. srpna Ferdinanda II. a nato 26. srpna byl zvolen českým králem Fridrich Falcký. Ferdinand však záhy získal satisfakci, když byl 28. srpna ve Frankfurtu nad Mohanem jednomyslně zvolen a korunován císařem. Svůj kurfiřtský volitelský hlas za Falc mu kupodivu dal i jeho právě zvolený soupeř na českém trůně Fridrich Falcký. To je další z paradoxů tohoto příběhu.

Fridrich Falcký byl zetěm anglického krále Jakuba I. a vůdcem evangelické Unie. Při Fridrichově volbě vsadili čeští stavové na obě tyto skutečnosti. Ale žádnou větší vojenskou ani finanční podporu z toho nakonec pro stavovskou věc nezískali. Vojenská kampaň, nejprve i úspěšná, když stavovské vojsko dvakrát ohrožovalo Vídeň, postupně upadala. Pro žoldnéřské vojsko, jen z malé části složené z českých, tím méně moravských vojáků, nebyly stavy ochotny, a nejspíš ani schopny shromáždit dostatečnou sumu na výplatu žoldu.

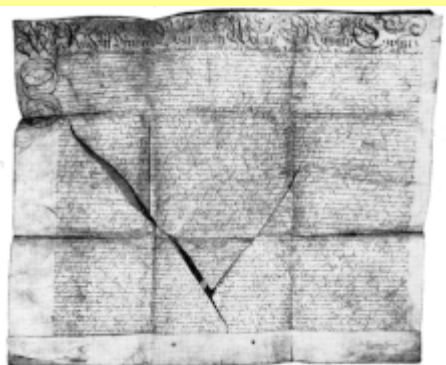
Jindřicha Matyáše Thurna vystřídal v čele stavovského vojska po Fridrichově volbě německý šlechtic Kristian z Anhaltu. Ten velel i té krátké bitvě na Bílé hoře v neděli 8. listopadu 1620.

Vojenská situace stavovského českého odboje v té době už nebyla dobrá. Na bělohorskou porážku a chvatné Fridrichovo opuštění 'sídlního města' už české stavy nedokázaly politicky ani vojensky reagovat. Následky známe. Již 23. listopadu prostříhl císař Ferdinand Rudolfův Majestát a symbolicky tak zrušil jeho platnost. Poprava '27 českých pánů' 21. června 1621 byl okázalý trest a msta za stavovskou protimonarchistickou akci. Zlatý kalich na věži Týnského chrámu nahradil po roce 1623 relief Madony se sluneční svatozáří ze zlata z roztaveného kalicha.

'Obnovené zřízení zemské' v Čechách (1627) i na Moravě (1628) znamenalo **politicky** porážku stavů a ztrátu stavovských svobod a **nábožensky** ztrátu svobody vyznání pro všechny, kdo se do budoucna 'nesrovnají ve víře' s vládnoucím katolickým panovníkem. Šlechtici a měšťané směli 'odejít' do exilu, poddaným nezbývalo než víru tajit nebo konvertovat ke katolictví. Exil zvolilo přes půl milionu lidí. České země dostaly z velké části novou šlechtu z ciziny, katolickou. Následovalo ovšem ještě nejprve období třicetileté války s Westfálským mírem roku 1648, nábožensky podloženým oním pravidlem 'Cuius regio, eius religio'. V roce 1650 byl před Týnem vztyčen sloup údajně jako poděkování [Panně Marii](#) za [uhájení Prahy před švédskými vojsky](#) v roce 1648, v podstatě však jako symbol vítězné strany a vítězné víry. Navázaly absolutismus, centralismus, postupná germanizace a nábožensky rekatolizace.

Takový je příběh Bílé hory. Můžeme se z něho poučit? Jistě to je příběh zápasu o **svobodu**. Zároveň je ale nutné přidat ještě jednu soudobou skutečnost. Stejně potřebná je i **tolerance**, která tehdy, v době dětství a mládí Jana Amose Komenského, doprovázela situaci na Moravě, a proto zde ani nebylo potřeba o nějaký Majestát usilovat. O obě tyto hodnoty, svobodu a vzájemnou toleranci stojí zato se nasazovat i v naší současné občanské společnosti 21. století.

Jaroslav Fér, k 8. listopadu 2020

prostřížený originál Majestátu